

...Víte co. Víme jak!

Společenská odpovědnost firem a norma ISO 26000:2010

Protože lze v poslední době zaznamenat zvýšený zájem o tuto normu v řadě firem, které by chtěly prostřednictvím dalšího certifikátu získat konkurenční výhodu, a také s ohledem na fakt, že norma byla publikována Mezinárodní organizací pro normalizaci jako **ISO 26000:2010: „Guidance on social responsibility“ dne 28.10.2010**, přinášíme aktuální a podrobnější informace o této směrnici.

Norma ISO 26000:2010 poskytuje návod, jak se má organizace chovat tzv. „společensky odpovědně“, a to pro všechny typy organizací, bez ohledu na jejich status, velikost nebo umístění. Norma upravuje následující oblasti:

- pojmy, termíny a definice týkající se sociální odpovědnosti
- pozadí, trendy a charakteristiky sociální odpovědnosti
- zásady a postupy týkající se sociální odpovědnosti
- klíčová témata a otázky sociální odpovědnosti
- způsoby integrace, provádění a prosazování společensky odpovědného chování v celé organizaci, a to prostřednictvím jejich politik a postupů ve všech oblastech, na který má organizace vliv
- proces identifikace a zapojení se zainteresovaných stran
- závazky ke komunikování a výkonnosti komunikace ve vztahu ke společenské odpovědnosti
- přispívání k udržitelnému rozvoji

Norma ISO 26000:2010 je určena na podporu trvale udržitelného rozvoje při zajištění odpovědného chování organizací ve všech oblastech. Jednou ze základních povinností všech organizací a zásadní součástí jejich společenské odpovědnosti je samozřejmě soulad s právními předpisy (který známe mimo jiné i např. z oblasti systémů environmentálního managementu nebo managementu BOZP). Podává návod na doplnění dalších nástrojů a iniciativ zaměřených na sociální odpovědnost.

Při uplatňování zásad a postupů definovaných ve směrnici ISO 26000:2010 je žádoucí, aby organizace vzaly v úvahu veškeré společenské, environmentální, právní, kulturní, politické a organizační rozdíly včetně specifických ekonomických podmínek, ve kterých provozují svoji činnost. Zatímco ne všechny části této normy jsou relevantní pro všechny organizace, všechna tzv. klíčová témata pro ně relevantní jsou. Je individuální zodpovědností organizace identifikovat relevantní a významné problémy resp. klíčová témata svoji sociální odpovědnosti podle důležitosti za pomoci dialogu se zainteresovanými stranami.

Certifikát dle ISO 26000?

Oproti původním předpokladům, že se bude opět jednat o mezinárodně uznávanou normu pro účely certifikace, která tak do jisté míry nahradí např. dnes využívanou SA 8000, a tudíž se tak stane výsledný systém dostupný širší skupině uživatelů, nakonec tato norma k certifikaci určena není.

Nutno podotknout, že norma ISO 26000:2010 nestanovuje požadavky ani model standardního systému řízení tak, jak jej známe z jiných systémových norem (ISO 9001 apod.). Je sice určena k dobrovolnému použití (stejně jako např. norma ISO 9001, není-li její implementace např. smluvně vyžadována), není ovšem určena a dokonce není ani vhodná pro účely certifikace nebo právní nebo smluvní účely.

Podle tiskové zprávy zveřejněné na stránkách Mezinárodní organizace pro normalizaci každá nabídka certifikovat, nebo tvrzení jakékoli firmy, že je certifikována dle ISO 26000, znamená zkreslené prohlášení o záměru a účelu a dokonce zneužití ISO 26000:2010. Norma není ani určena jako základ pro právní úkony, stížnosti, reklamace, obranu nebo jiné pohledávky v jakémkoli mezinárodním, vnitrostátním nebo jiném řízení či sporu. (Je pravda, že ISO 26000:2010 neobsahuje tzv. kritériální požadavky, které by byly základem pro posuzování shody, a prokázání shody s normou ISO 26000:2010 tedy není proveditelné.)

Této oblasti se pak také týká sdělení Českého institutu pro akreditaci, o.p.s., zveřejněné na www.cai.cz, o vydávaných certifikátech stvrzujících shodu organizace „se směnicemi či normativními dokumenty, které obsahují návody pro aplikaci některého ze systémů managementu. Tyto dokumenty nejsou určeny pro certifikaci, což je uvedeno přímo v jejich textu“. ČIA dále uvádí, že vydávání osvědčení či certifikátů v takovém případě považuje za neprofesionální a zavádějící.

Accredited Europe Consultation
s.r.o., „AEC“
kontakt: Ohradní 1159/65
CZ - 140 00
Praha 4 - Michle

Městský soud v Praze
oddíl C
č. vložky: 112028
datum zápisu: 10.března 2006
IČ: 27422968, DIČ: CZ27422968

e-mail: info@aecsro.cz
e-mail: aecsro@aecsro.cz
Tel: +420 721 438 923
Tel: +420 720 206 345
www.aecsro.cz

Firmy, které využijí normu ISO 26000, tak mají prakticky pouze možnost vydat jakési prohlášení, že jsou společensky odpovědné, nicméně váha takového prohlášení (zvláště v českém podnikatelském prostředí) není nijak podstatná.

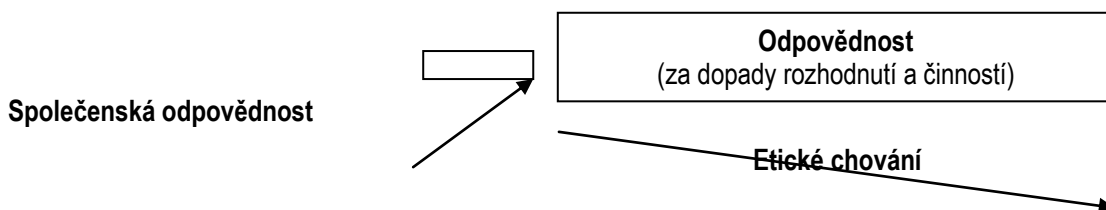
Smysl normy ISO 26000

Smyslem této normy je v první řadě pomoci všem typům organizací ve veřejném i soukromém sektoru vytvořit takový systém řízení, který zabezpečí v dostatečné míře působení sociálně odpovědným způsobem. Norma je určena na podporu společného porozumění v oblasti společenské odpovědnosti firem, a na předložení dalších nástrojů a iniciativ zaměřených na sociální odpovědnost (nikoli nahrazování těch stávajících).

Co je a proč je vlastně tak důležitá sociální odpovědnost? Definice společenské odpovědnosti je ve smyslu normy ISO 26000 přibližně následující:

Společenská odpovědnost = odpovědnost organizace za dopady jejích rozhodnutí a aktivit na společnost a životní prostředí a etické chování, které přispívá k udržitelnému rozvoji, zdraví a blahu společnosti; bere v úvahu očekávání zainteresovaných stran; je v souladu s aplikovatelnou legislativou a mezinárodními standardy chování a je integrováno v rámci celé organizace a uplatňováno v jejích vztazích.

Jsou zde tedy dva prvky klíčové v oblasti společenské odpovědnosti organizací:

Organizací po celém světě včetně zainteresovaných stran z nejrůznějších oblastí, které si uvědomují nutnost a přínosy společensky odpovědného chování, je stále více. Dopad činností organizací na životní prostředí, na celou společnost, ve které působí (její zaměstnance nevyjímaje), se stala podstatným ukazatelem monitorování jejich celkové výkonnosti a schopnosti pokračovat v činnosti efektivně. To je částečně odrazem rostoucího poznání potřeby zajistit zdravé ekosystémy a sociální spravedlnost na jedné straně, a správné řízení organizace na straně druhé. Organizace jsou ve vyspělých zemích světa pod stále větší kontrolou různých zainteresovaných stran.

Jaké výhody může být dosaženo zavedením ISO 26000?

Uplatněním návodu obsaženého v ISO 26000 může organizace v plné míře zajistit své společensky odpovědné chování při udržitelném rozvoji podnikání a zároveň vytvořit pozitivní obraz vlastní výkonnosti v oblasti sociální odpovědnosti v očích široké veřejnosti, přičemž tento návod, jak už bylo řečeno, může být využit všemi typy organizací, bez ohledu na jejich velikost nebo umístění.

Tím může organizace významně posílit zejména následující okolnosti svého podnikání:

- Vytvoření konkurenční výhody
- Zlepšení pověsti, posílení dobrého jména
- Zlepšení schopnosti přilákat a udržet zaměstnance, externí spolupracovníky, zákazníky
- Posílení morálky zaměstnanců, pozitivní motivace ve smyslu jejich pracovního nasazení, loajality a produktivity jejich práce
- Posílení pozitivního obrazu v očích investorů, vlastníků, sponzorů, finančních subjektů
- Zlepšení vztahu s podniky, orgány státní správy, dodavateli, zákazníky a dalšími zainteresovanými stranami
- Vytvoření pozitivního mediálního obrazu

...Víte co. Víme jak!

Jak už bylo řečeno, norma ovšem není určena pro certifikaci, což může mít bohužel podstatný vliv na rozsah jejího využívání v praxi. ISO 26000 představuje specifický systém řízení, který není určen ani vhodný pro účely certifikace ani pro právní nebo smluvní účely.

Oblasti společenské odpovědnosti ve smyslu normy ISO 26000

ISO 26000:2010 má poskytnout organizacím pokyny týkající se sociální odpovědnosti a může být použita jako součást (nebo základ) jejich politiky. Tato norma poskytuje návod k základním principům společenské odpovědnosti, hlavním předmětům a záležitostem náležícím do oblasti společenské odpovědnosti a ke způsobům implementace společensky odpovědného chování do stávající strategie, systémů, praxí a procesů organizace.

Co konkrétně norma ISO 26000 obsahuje?

Přesto, že česká verze (český překlad) uvedené normy není v oficiálním znění ještě k dispozici, nastíníme si obsah normy, která vyšla v rámci ISO v anglickém originále v říjnu roku 2010.

ISO 26000 hovoří o sedmi hlavních principech společenské odpovědnosti. Norma v úvodu upozorňuje, že neexistuje žádný vyčerpávající seznam principů společenské odpovědnosti, že ale nicméně existuje široká shoda na tom, že by mělo být aplikováno alespoň těchto sedm principů, které norma v textu popisuje.

Jedná se o následující principy:

- Princip odpovědnosti:** organizace by měla být odpovědná za své dopady do společnosti a životního prostředí, měla by přijmout odpovědnost za svá rozhodnutí a veškeré aktivity (v této souvislosti je nutno si uvědomit, že i v České republice se v poslední době hovoří o nutnosti přijmout zákon stanovující trestní odpovědnost právnických osob, která by v konečném důsledku mohla znamenat i ukončení činnosti či finanční postihy právnických osob; tato změna by byla velmi významná, uvědomíme-li si, že dosud se jedná o odpovědnost pouze fyzických osob, tedy např. odpovědnost jednatele společnosti, nikoli společnosti s ručením omezeným jako právnické osoby).
- Princip transparentnosti:** organizace by měla být transparentní ve všech svých rozhodnutích a taktéž v aktivitách, které mají dopad na ostatní (zde se nabízí např. souvislost s požadavkem normy ISO 14001 v oblasti ochrany životního prostředí, která požaduje po organizaci učinit rozhodnutí, zda bude veřejně komunikovat o svých environmentálních aspektech; další souvislost je možné spatřit v problematice transparentnosti různých výběrových řízení)
- Princip etického chování:** organizace by se vždy a za všech okolností měla chovat eticky (připomeňme si, že k zásadám etického chování patří důvěryhodnost, jednotnost, důvěrnost, diskrétnost, integrita, čestnost, spravedlivost)
- Princip zainteresovaných stran:** organizace by měla respektovat a brát v úvahu zájmy všech tzv. zainteresovaných stran (mezi zainteresované strany patří např. vlastníci, členové nebo zakladatelé, společníci, obchodní partneři, orgány státní správy, pracovníci, sousedé; jedná se tedy o jedince nebo skupiny se zájmem na jakýchkoli aktivitách nebo rozhodnutích organizace; tyto strany musí organizace identifikovat a respektovat jejich zájmy, potřeby a očekávání; opět se nabízí paralela s požadavkem normy ISO 14001)
- Princip pravidla zákonnosti:** organizace by měla respektovat pravidla legislativy (organizace znají obdobný požadavek ze všech nejčastěji používaných norem pro systémy řízení, ať je to kvalita, životní prostředí, bezpečnost práce; předpokladem je identifikace relevantních požadavků právních předpisů a jejich uplatnění v praxi, a to i přesto, že kontrola příslušných orgánů či vymahatelnost sankcí je mnohdy sporadická)
- Princip mezinárodních standardů:** organizace by měla respektovat relevantní mezinárodní standardy tam, kde jsou tyto standardy příznivější z hlediska udržitelného rozvoje a blaha společnosti (mezinárodní standardy ve smyslu normy ISO 26000 jsou principy, očekávání nebo standardy chování, které jsou univerzálně, nebo téměř univerzálně uznávané a které jsou založené na mezinárodním právu – např. smlouvy).
- Princip lidských práv:** organizace by měla uznávat důležitost i univerzálnost lidských práv (a to i v oblastech, které např. nejsou v dané zemi právně ošetřeny).

2010-12-11, „AEC“